

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-27/11/AŻ

Warszawa, dn. 28 listopada 2012 r.

DECYZJA RWA-32/2012

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w Ciechanowie

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę stosowaną przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie polegającą na stosowaniu we wzorach umownych postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez zawarcie postanowień o treści:

1. (...) *O każdej zmianie Taryfy prowizji i opłat za czynności i usługi bankowe Bank będzie zawiadamiał Posiadaczy ROR, w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń w lokalach Banku (§ 17 ust. 2 Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego),*
2. *Bank zastrzega sobie możliwość zmiany warunków umowy, wynikające z (...) podjęcia przez Zarząd Banku uchwały zmieniającej postanowienia Regulaminu otwierania i prowadzenia ROR w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (...) (§ 23 Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego) łącznie z Bank zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w niniejszym Regulaminie (§ 58 ust. 1 Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie, § 33 ust. 1 Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie),*
3. *Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku (§ 27 Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego oraz § 11 Umowy rachunku terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczkami oszczędnościowymi),*
4. *Pismo, o którym mowa w ust. 4 wysłane na ostatnio wskazany przez klienta adres jednorazowo awizowane przez Poczta uznaje się za doręczone (§ 54 ust. 3 Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie),*
5. *Zmiany, o których mowa w ust. 1 wysłane do Posiadacza jednorazowo awizowane przez Poczta uznaje się za doręczone (§ 33 ust. 2 Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie),*

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 sierpnia 2011 r.**

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w Ciechanowie

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie karę pieniężną w wysokości 81 251 zł (słownie: osiemdziesiąt jeden tysięcy dwieście pięćdziesiąt jeden złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura UOKiK w Warszawie (dalej również: Prezes UOKiK, Prezes Urzędu, Delegatura UOKiK w Warszawie) przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWA-405-1/10/AŻ) mające na celu m.in. kontrolę wzorców umów stosowanych przy zawieraniu z konsumentami umów rachunku bankowego przez banki spółdzielcze mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu wystąpił m.in. do Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie (dalej także: Bank) o przesłanie aktualnie stosowanych wzorców umownych przedkładanych konsumentom przy zawieraniu umów rachunku bankowego.

Po dokonaniu analizy otrzymanych wzorców umownych zatytułowanych:

1. *Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego,*
2. *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,*
3. *Umowa rachunku terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczkami oszczędnościowymi,*
4. *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,*

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura UOKiK w Warszawie, stwierdził, iż mogło dojść do naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wobec czego wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem stosowania przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione.

Z uwagi na powyższe, Prezes UOKiK postanowieniem z dnia 30 grudnia 2011 r. wszczął postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na stosowaniu we wzorcach umownych postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (dalej również: rejestr niedozwolonych klauzul umownych), o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego poprzez zawarcie postanowień o treści:

1. (...) *O każdej zmianie Taryfy prowizji i opłat za czynności i usługi bankowe Bank będzie zawiadamiał Posiadaczy ROR, w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń w lokalach Banku,*
2. *Bank zastrzega sobie możliwość zmiany warunków umowy, wynikające z (...) podjęcia przez Zarząd Banku uchwały zmieniającej postanowienia Regulaminu otwierania i prowadzenia ROR w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (...) łącznie z Bank zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w niniejszym Regulaminie,*
3. *Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku,*
4. *Pismo, o którym mowa w ust. 4 wysłane na ostatnio wskazany przez klienta adres jednorazowo awizowane przez Pocztę uznaje się za doręczone,*
5. *Zmiany, o których mowa w ust. 1 wysłane do Posiadacza jednorazowo awizowane przez Pocztę uznaje się za doręczone,*

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Pismem z dnia 30 grudnia 2011 r. Bank został zawiadomiony o wszczętym postępowaniu, jak również wezwany do udzielenia informacji i złożenia dokumentów w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu, Bank w piśmie z dnia 10 stycznia 2012 r. odniósł się do postawionych zarzutów.

Bank w swoim piśmie wskazał, iż zakwestionowane wzorce umowne przestały obowiązywać w obrocie konsumenckim z dniem 1 sierpnia 2011 r. w wyniku wprowadzenia uchwałą Zarządu z dnia 26 lipca 2011 r. *Regulaminu świadczenia usług w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, wydawania kart do rachunków oraz bankowości elektronicznej dla klientów indywidualnych i PKZP w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* oraz jednego wzorca umowy zatytułowanego *Umowa o prowadzenie rachunków bankowych*. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie podniósł, iż aktualnie stosowane wzorce umowne nie zawierają postanowień zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu.

Odnosząc się do postanowienia o treści: (...) *O każdej zmianie Taryfy prowizji i opłat za czynności i usługi bankowe Bank będzie zawiadamiał Posiadaczy ROR, w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń w lokalach Banku* Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie przyznał, iż § 17 ust. 2 *Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego* istotnie zawierał ww. klauzulę, jednak nowy *Regulamin* zawiera uregulowania zgodne z argumentacją Prezesa Urzędu przedstawioną w postanowieniu o wszczęciu niniejszego postępowania z dnia 30 grudnia 2011 r. Bank dodatkowo wskazał, że w czasie obowiązywania ww. postanowienia Bank nigdy nie zmieniał *Taryfy*, a tym samym interesy klientów Banku nie zostały naruszone.

Bank stanął na stanowisku, iż klauzula z rejestru niedozwolonych klauzul umownych o treści: *Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu* i przytoczone argumenty uzasadnienia wyroku z dnia 24 kwietnia 2003 r. o sygn. akt XVII AmC 33/02 nie powinny mieć zastosowania do wzorców umownych wykorzystywanych przez Bank przed 1 sierpnia 2011 r. Bank podniósł, iż w § 23 *Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego* została powołana ważna przyczyna zmiany warunków umowy – zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa. W opinii Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, odczytywanie treści wskazanej klauzuli, zgodnie z sugestią Prezesa Urzędu, łącznie z § 58 *Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* winno tym bardziej prowadzić do uznania, iż obie klauzule nie naruszają zbiorowych interesów konsumentów. Odczytywanie tylko ustępu 1 § 58 ww. *Regulaminu* bez uwzględnienia jego dalszych postanowień, może stwarzać, w opinii Banku, przekonanie o tożsamości z klauzulą wpisaną do rejestru pod pozycją 93. Bank podniósł, iż paragraf ten zawierał treści gwarantujące należyłą ochronę praw konsumentów. Mianowicie, o każdej zmianie ww. *Regulaminu* Bank było obowiązany pisemnie powiadomić klienta, który mógł w ciągu 1 miesiąca nie przyjąć zmienionej treści *Regulaminu*. Bank podniósł również,

iż identyczne gwarancje zostały zawarte w § 33 *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie*. W swoim piśmie Bank wskazał, iż w czasie obowiązywania zakwestionowanych postanowień, Bank nie zmieniał umowy ani regulaminów.

Bank odniósł się również w swoim wystąpieniu z dnia 10 stycznia 2012 r. do zarzutu dotyczącego stosowania postanowienia o treści: *Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku*. Wskazał, iż nie sposób podzielić przedstawionej przez Prezesa Urzędu argumentacji, gdyż ww. postanowienie nie jest tożsame z postanowieniem przywołanym z rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jak również nie narusza przepisów Kodeksu cywilnego. Bank podniósł, iż ustawa Kodeks postępowania cywilnego przewiduje różne zasady określania właściwości miejscowej. Podstawową zasadą określania takiej właściwości jest miejsce zamieszkania lub siedziba pozwanego (art. 27 i 30 k.p.c.). W sprawach ze sporów z umów, jak podniósł Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, powództwa mogą zostać wytoczone przed sąd miejsca wykonania umowy (art. 34 k.p.c.). Odnosząc treść art. 34 k.p.c. do stosunków pomiędzy bankiem a klientem miejscem wykonania umowy w każdym wypadku będzie siedziba banku, gdyż tam jest prowadzony rachunek bankowy. Jak wskazał Bank, w odniesieniu do klauzuli wpisanej do rejestru pod pozycją 397 Sąd stwierdził, iż niedopuszczalne jest określenie właściwości miejscowej sądu w całkowitym oderwaniu od zasad k.p.c. i wskazanie jako właściwego sądu praktycznie dowolnej miejscowości. Bank podniósł, iż znane są mu najnowsze wpisy do rejestru, które ograniczają prawo do określenia właściwości miejscowej sądu według siedziby przedsiębiorcy, ale nie obowiązywały one w czasie stosowania kwestionowanych postanowień, tj. do sierpnia 2011 r. Jak wskazał Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, nigdy nie uczestniczył w sporze sądowym z klientem posiadającym rachunek osobisty bądź lokatę terminową potwierdzoną książeczką oszczędnościową.

W odniesieniu do zakwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień dotyczących uznawania wysłanej przez Bank korespondencji za doręczoną, Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie wskazał, iż zgodnie z treścią klauzuli wpisanej do rejestru pod pozycją 1936 korespondencję uważa się za doręczoną po wysłaniu na adres ustalony w umowie, niezależnie czy następnie klient nie podał nowych aktualnych adresów. W przeciwieństwie do powyższego, jak podniósł Bank, § 54 ust. 3 *Regulaminu otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* przewidywał uznanie za doręczoną korespondencję wysłaną na adres ostatnio wskazany przez klienta.

Bank w piśmie z dnia 25 kwietnia 2012 r. oświadczył, iż po dniu 1 sierpnia 2011 r. żadne z zakwestionowanych postanowień nie jest stosowane we wzorcach umownych wykorzystywanych przez Bank w obrocie konsumenckim.

Pismem z dnia 15 maja 2012 r. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie zobowiązał się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów i usunięcie lub zmodyfikowanie postanowień umownych, opisanych w postanowieniu o wszczęciu niniejszego postępowania, w umowach pozostających nadal w obrocie prawnym poprzez:

1. wystąpienie do kontrahentów, z którymi Bank zawarł obowiązujące umowy zawierające kwestionowane postanowienia, z propozycją zmian ww. postanowień we wszystkich nadal obowiązujących umowach, poprzez podpisanie aneksów zgodnie z nowymi wzorcami umownymi, w których te postanowienia nie występują, w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu,
2. doręczenie kontrahentom, z którymi Bank zawarł obowiązujące umowy zawierające kwestionowane postanowienia, nowego aktualnego regulaminu, w którym postanowienia te nie występują, w terminie 2 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu.

Bank wniósł o wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nakładającej obowiązek wykonania tych zobowiązań. Uzasadniając złożony wniosek, Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie wskazał, iż z dniem 1 sierpnia 2011 r. wprowadził do obrotu konsumenckiego nowe wzorce umowne, w których nie występują

zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia. Bank podniósł jednocześnie, iż w obrocie prawnym nadal występują zawarte wcześniej umowy z kontrahentami, które zawierają kwestionowane postanowienia. W opinii Banku, w tej sytuacji zasadne jest zobowiązanie Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów. Bank wskazał, iż w praktyce orzeczniczej Prezesa Urzędu wielokrotnie nakładano obowiązek wystąpienia do kontrahentów, z którymi przedsiębiorca zawarł obowiązujące umowy zawierające kwestionowane postanowienia, z propozycją zmian ww. postanowień poprzez podpisanie stosownych aneksów. Jak wskazuje Bank w swoim piśmie, Prezes UOKiK zobowiązywał przedsiębiorców do doręczania kontrahentom, z którymi zawarto obowiązujące umowy zawierające kwestionowane postanowienia, nowych regulaminów i wzorców, w których postanowienia te nie występują. W opinii Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie, tego rodzaju zobowiązania spełniają definicyjne kryteria działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów.

W toku postępowania Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie wskazał wysokość obrotu Banku obliczonego na podstawie rachunku zysków i strat za rok 2011 zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie sposobu obliczania obrotu przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji (Dz. U. Nr 134, poz. 935).

Bank został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w Warszawie.

Strona niniejszego postępowania skorzystała z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Bank pismem z dnia 14 listopada 2012 r. wypowiedział się co do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Bank wskazał, iż w jego ocenie zgromadzony materiał dowodowy uzasadnia wydanie w stosunku do Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie decyzji zobowiązującej do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom zbiorowych interesów konsumentów i usunięcia lub zmodyfikowania postanowień umownych, wskazanych w postanowieniu Prezesa Urzędu z dnia 30 grudnia 2011 r. o wszczęciu niniejszego postępowania.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie podtrzymał swoje stanowisko zaprezentowane we wszystkich dotychczas składanych pismach. Bank wskazał, iż złożył zobowiązanie do podjęcia działań polegających na wystąpieniu do kontrahentów, z którymi zawarł obowiązujące umowy zawierające zakwestionowane postanowienia, z propozycją zmian tych postanowień we wszystkich nadal obowiązujących umowach, poprzez podpisanie aneksów zgodnie z nowymi wzorcami umownymi, w których te postanowienia nie występują, w terminie 2 miesiące od daty uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu, jak również dokonać doręczenia kontrahentom, z którymi zawarł obowiązujące umowy zawierające kwestionowane postanowienia, nowego aktualnego *Regulaminu*, w którym postanowienia te nie występują, w terminie 2 miesiące od dnia uprawomocnienia się decyzji Prezesa Urzędu. Bank podkreślił, iż działania te zmierzają bezpośrednio do zapobieżenia naruszeniom z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co uzasadnia wydanie w stosunku do Banku decyzji zobowiązującej, o której mowa w art. 28 ww. ustawy.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, w przypadku gdyby Prezes Urzędu nie podzielił argumentacji Banku w zakresie wydania decyzji zobowiązującej, podniósł, iż zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające nienakładanie przez Prezesa UOKiK na Bank kary pieniężnej. Bank wskazał na:

- dobrowolne zaniechanie przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie stosowania zakwestionowanych postanowień jeszcze przed zasygnalizowaniem powyższych okoliczności przez Prezesa UOKiK oraz wolę dokonania dalszych działań zmierzających do jeszcze bardziej pogłębionego zapobieżenia naruszeniom i poprawienia sytuacji konsumentom,
- nieumyślność działania Banku, który pozostawał w przekonaniu, iż stosowne wzorce nie naruszają praw konsumentów co wynika z treści przedłożonych wyjaśnień stanowiących o braku bezprawności

postanowień, jak również z faktu, iż niefortunne sformułowania umowne nigdy nie zostały zastosowane w sporze sądowym z konsumentem,

- pierwszorazowy charakter stwierdzonego naruszenia,
- działalność Banku głównie na rynku lokalnym (ograniczony terytorialny charakter praktyk),
- skromny potencjał ekonomiczny Banku w porównaniu z innymi bankami,
- formę organizacyjną Banku – spółdzielnia (zrzeszenie osób – w praktyce konsumentów o skromnym potencjale majątkowym) będąca rdzennie polskim Bankiem z ponad 100-letnią tradycją,
- brak celowości w nakładaniu kary, ponieważ Bank dokonał już zmian w stosowanych wzorcach i przestrzega szczegółowo przepisów ochrony konsumentów, a zatem nie zachodzi potrzeba działania odstraszającego dla innych uczestników rynku, albowiem według wiedzy Banku inne banki w ramach zrzeszenia dokonały analogicznych zmian,
- jak najdalej idącą wolę współpracy Banku w toku niniejszego postępowania przed Prezesem UOKiK wyrażającą się natychmiastowym udzielaniem wszelkich wyjaśnień i przekazywaniem oczekiwanych dokumentów i informacji.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie został zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000027891 i prowadzi działalność m.in. w zakresie przyjmowania wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów i w zakresie prowadzenia innych rachunków bankowych.

Przy zawieraniu z klientami, będącymi konsumentami w rozumieniu art. 22¹ kodeksu cywilnego, tj. osobami fizycznymi dokonującymi czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą, umów rachunku bankowego Bank posługuje się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 kodeksu cywilnego, zatytułowanymi:

1. *Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego,*
2. *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie,*
3. *Umowa rachunku terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczkami oszczędnościowymi,*
4. *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie.*

Prezes UOKiK ustalił, iż w treści wzorców umownych stosowanych przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w obrocie z konsumentami znajdowały się postanowienia o treści:

1. (...) *O każdej zmianie Taryfy prowizji i opłat za czynności i usługi bankowe Bank będzie zawiadamiał Posiadaczy ROR, w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń w lokalach Banku (§ 17 ust. 2 wzorca umownego zatytułowanego: Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego),*
2. *Bank zastrzega sobie możliwość zmiany warunków umowy, wynikające z (...) podjęcia przez Zarząd Banku uchwały zmieniającej postanowienia Regulaminu otwierania i prowadzenia ROR w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (...) (§ 23 wzorca umownego zatytułowanego: Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego) łącznie z Bank zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w niniejszym Regulaminie (§ 58 ust. 1 wzorca umownego o nazwie: Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo –*

rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie, § 33 ust. 1 wzorca umownego zatytułowanego: Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie),

3. *Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku (§ 27 wzorca umownego zatytułowanego: Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego oraz § 11 wzorca umownego o nazwie: Umowa rachunku terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczkami oszczędnościowymi),*
4. *Pismo, o którym mowa w ust. 4 wysłane na ostatnio wskazany przez klienta adres jednorazowo awizowane przez Poczta uznaje się za doręczone (§ 54 ust. 3 wzorca umownego zatytułowanego: Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie),*
5. *Zmiany, o których mowa w ust. 1 wysłane do Posiadacza jednorazowo awizowane przez Poczta uznaje się za doręczone (§ 33 ust. 2 wzorca umownego o nazwie: Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie).*

W rejestrze niedozwolonych klauzul umownych prowadzonym przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 479 (45) k.p.c. zostały wpisane następujące klauzule:

1. *PKO - bp podaje do wiadomości obowiązujące stawki prowizji i opłat przez wywieszenie w Oddziałach PKO - bp Taryfy oraz udostępnia Taryfę na życzenie posiadacza rachunku – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30 września 2002 r. (sygn. akt XVII AmC 47/01) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 32,*
2. *Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 24 kwietnia 2003 r. (sygn. akt XVII AmC 33/02) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 93,*
3. *Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. Katowic – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 12 stycznia 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 13/04) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 397,*
4. *Wszelka korespondencja pomiędzy Bankami a klientem odbywa się na adres do korespondencji ustalony w umowie i strony uważają ją za skutecznie doręczoną z chwilą jej (...) awizowania przez pocztę pod tym adresem – postanowienie uznane za niedozwolone wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15 lutego 2010 r. (sygn. akt XVII AmC 741/09 do XVII AmC 747/09) i wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod pozycją 1936.*

Prezes UOKiK ustalił, iż wzorce umowne przekazane przez Bank w zakresie rachunku bankowego zawierające zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia stosowane były od dnia 2 sierpnia 2010 r. (data potwierdzenia za zgodność przekazanych przez Bank w toku postępowania wzorców umownych stanowiących podstawę dla postawienia zarzutów stanowiących przedmiot niniejszego postępowania) do dnia 31 lipca 2011 r. Prezes Urzędu ustalił, iż z dniem

1 sierpnia 2011 r. Bank wprowadził do obrotu konsumenckiego nowe wzorce umowne zatytułowane: *Regulamin świadczenia usług w zakresie prowadzenia rachunków bankowych, wydawania kart do rachunków oraz bankowości elektronicznej dla klientów indywidualnych i PKZP w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* oraz *Umowa o prowadzenie rachunków bankowych*, które zastąpiły uprzednio stosowane przez Bank wzorce zawierające zakwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia. Zgodnie z ustaleniami Prezesa Urzędu, ww. wzorce umowne nie zawierają w swojej treści zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Podstawą zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, iż w wyniku stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zagrożony został interes publicznoprawny. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Przepis ten przesądza o przynależności niniejszej ustawy do dziedziny prawa publicznego, jak również o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w celu ochrony interesów indywidualnych czy grupowych. W toku postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest zatem rzecznikiem interesu publicznego. Rola ta wynika nie tylko z celu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lecz również z jednej z naczelných zasad postępowania administracyjnego, tj. zasady uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli, określonej w art. 7 k.p.a. Wobec powyższego, wykazanie wystąpienia zagrożenia interesu publicznoprawnego w danej sprawie stanowi podstawową przesłankę warunkującą możliwość jej rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, niniejsza sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie. Należy przy tym zauważyć, że interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów stanowi jednocześnie naruszenie interesu publicznoprawnego. Wobec powyższego, uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Ust. 2 tego artykułu definiuje tę praktykę jako godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działanie przedsiębiorcy. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Ustawodawca w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów podał przykładowe zachowania przedsiębiorców, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Pierwszą z trzech pozycji otwartego katalogu zakazanych praktyk stanowi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego.

W świetle powyższego, dane zachowanie może zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, gdy spełnione są równocześnie trzy przesłanki wyinterpretowane z art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy:

1. kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
2. zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności,
3. praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 1. Strona postępowania (przedsiębiorca)

Zakaz naruszenia zbiorowych interesów konsumentów odnosi się do przedsiębiorców. Art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy, zgodnie z którą pod tym pojęciem rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.), a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Podmiot będący stroną niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż jest spółdzielnią wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą działalność gospodarczą we własnym imieniu. Tym samym oznacza to, iż zachowanie Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie podlega kontroli dokonywanej na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad 2. Bezprawność działań Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie

Bezprawność, do której odwołał się ustawodawca wprowadzając do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów definicję praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, należy rozumieć jako sprzeczność z prawem. Bezprawność działań przedsiębiorcy co do zasady wynika z naruszenia innych przepisów powszechnie obowiązujących, niemniej należy wskazać, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów w jednym przypadku identyfikuje wprost jako bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Jak wskazał Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), w oparciu o art. 24 ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustali się, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorzec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru niedozwolonych klauzul umownych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Należy bowiem podnieść, iż stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru niedozwolonych klauzul umownych skutek wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej*

prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes.¹ Przepis art. 479⁴³ Kodeksu postępowania cywilnego stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. *Lege non distinguente*, wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu, co oznacza, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) jednoznacznie wskazał, iż *stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów*. Tym samym Sąd Najwyższy przesądził, iż stosowanie klauzuli tożsamej z klauzulą wpisaną do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru, stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Należy przy tym podkreślić, iż dla uznania, że klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania czy zastosowanie synonimów nie eliminuje abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. By zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. *Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame* (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04). Stanowisko to znalazło również potwierdzenie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. akt III SZP 3/06, w której Sąd ten argumentował, iż *stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru*.

W celu wykazania bezprawności działań Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie koniecznym jest zatem ustalenie, że Bank stosuje wzorce umowne, których zapisy mieszczą się w hipotezie klauzul wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Odnosząc powyższe uwagi do przedmiotowej sprawy należy zauważyć, co następuje:

Ad I.1. sentencji decyzji

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w § 17 ust. 2 wzorca umownego zatytułowanego *Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego* stosował postanowienie o treści:

(...) O każdej zmianie Taryfy prowizji i opłat za czynności i usługi bankowe Bank będzie zawiadamiał Posiadaczy ROR, w formie komunikatu na tablicy ogłoszeń w lokalach Banku.

Zdaniem Prezesa Urzędu, treść ww. postanowienia jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem z dnia 30 września 2002 r., w sprawie o sygn. XVII AmC 47/01, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod pozycją 32:

¹ H. Cieplą, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*. T. II, wydanie 3, s. 249.

PKO - bp podaje do wiadomości obowiązujące stawki prowizji i opłat przez wywieszenie w Oddziałach PKO - bp Taryfy oraz udostępnia Taryfę na życzenie posiadacza rachunku.

W przywołanym wyroku Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodził się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK, iż postanowienie w tym brzmieniu jest niezgodne z bezwzględnie obowiązującymi w tym zakresie przepisami art. 384 § 1 i 2 k.c. oraz art. 384¹ k.c. Według art. 384 § 1 k.c. ustalony przez jedną ze stron wzorzec umowy wiąże drugą stronę, jeżeli został jej doręczony przy zawieraniu umowy. Odstępstwo od tej zasady przewiduje art. 384 § 2 k.c. zdanie pierwsze stanowiący, że w razie gdy posługiwanie się wzorcem jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże on także wtedy, gdy druga strona mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści. Zgodnie ze zdaniem drugim wskazanego przepisu odstępstwo to nie dotyczy jednak umów zawieranych z udziałem konsumentów, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego. Prezes UOKiK stwierdził, a Sąd uznał to stanowisko, że skoro opłaty i prowizje są istotnym elementem umowy rachunku bankowego, a tabele (taryfy) takich opłat i prowizji stanowią część stosowanych przez Bank wzorców wzmiankowych umów, to dla zawarcia z klientem – konsumentem takiej umowy konieczne jest doręczenie mu jej wzorca. Taki sam tryb obowiązuje Bank, gdy wzorzec umowy ma zostać wprowadzony do obrotu z konsumentami w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym, a za taki uznać należy umowę rachunku bankowego. Jak wynika bowiem z treści art. 384¹ k.c. wzorzec umowny wydany w czasie trwania stosunku umownego o charakterze ciągłym wiąże konsumenta, jeżeli został mu doręczony, a ten nie wypowiedział umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia.

Mając na uwadze treść zakwestionowanej klauzuli oraz klauzuli przywołanej powyżej, a wpisanej do rejestru niedozwolonych klauzul umownych należy wskazać, że przedmiotowa klauzula jest tożsama co do skutku i celu z klauzulą wpisaną do niniejszego rejestru. Istotą tych klauzul jest bowiem nedoręczanie przez Bank zmienionego wzorca umownego – taryfy opłat i prowizji. Bank informuje o nowych stawkach poprzez komunikat wywieszony w swoich lokalach. Konsument nie jest zatem informowany o nowych stawkach wprowadzonych przez Bank poprzez ich doręczenie, co jednocześnie wiąże się tym, że konsument zostaje pozbawiony prawa wypowiedzenia umowy w najbliższym terminie wypowiedzenia.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie zaniechał stosowania zarzucanej mu praktyki z dniem 1 sierpnia 2011 r., czyli w momencie kiedy wzorzec umowny zawierający zakwestionowane postanowienie został zastąpiony nowym wzorcem pozbawionym ww. klauzuli tożsamej z postanowieniem wpisanym do rejestru niedozwolonych klauzul umownych.

Ad I.2. sentencji decyzji

Bank w § 23 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego* stosował postanowienie o treści:

Bank zastrzega sobie możliwość zmiany warunków umowy, wynikające z (...) podjęcia przez Zarząd Banku uchwały zmieniającej postanowienia Regulaminu otwierania i prowadzenia ROR w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie (...),

które należy czytać łącznie z postanowieniem zawartym w § 58 ust. 1 wzorca umownego o nazwie: *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* o treści:

Bank zastrzega sobie prawo dokonywania zmian w niniejszym Regulaminie.

Drugie ze wskazanych postanowień Bank wykorzystywał również w § 33 ust. 1 wzorca umownego zatytułowanego *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie.*

Treść ww. postanowień, w opinii Prezesa Urzędu, jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2003 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 33/02, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 93:

Bank zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego regulaminu.

Sąd stwierdził w wyroku, iż takie postanowienie wprowadza dla pozwanego prawo dokonywania zmian regulaminu bez wskazania ważnych przyczyn, co narusza to w sposób jednoznaczny dyspozycję zakazu zawartą w normie art. 385³ pkt 10 k.c., która stanowi, że niedozwolonym postanowieniem umowy jest takie, które uprawnia kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez podania ważnej przyczyny wskazanej w umowie.

Zdaniem Prezesa Urzędu treść kwestionowanych postanowień i treść klauzuli wpisanej do rejestru są tożsame. Prawie identyczne brzmienie tych postanowień, jak również ich identyczny skutek polegający na naruszeniu art. 385³ pkt 10 k.c. poprzez niepodawanie ważnych przyczyn stanowiących podstawę do jednostronnej zmiany umowy wskazują na tożsamość porównywanych klauzul.

Odnosząc się do argumentacji Banku w zakresie zakwestionowanych postanowień, przyznać należy, iż Bank wskazuje we wzorcu umowy rachunku jedną przyczynę zmiany umowy – zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Przytoczyć należy jednak treść całego postanowienia § 23 *Umowy rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego: Bank zastrzega sobie możliwość zmiany warunków umowy, wynikające ze zmian powszechnie obowiązujących przepisów prawa, lub z podjęcia przez Zarząd Banku uchwały zmieniającej postanowienia Regulaminu otwierania i prowadzenia ROR w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie.* Wskazanie zatem jednej przyczyny, a następnie przyznanie Bankowi uprawnienia do zmiany umowy wskutek podjęcia przez Zarząd Banku stosownej uchwały skutkuje taką samą sytuacją, jaką stwarza zacytowane powyżej postanowienie wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. Mianowicie Bank przyznaje sobie prawo do jednostronnej zmiany umowy wskutek zaistnienia przyczyny niewskazanej w umowie. Uchwałę o zmianie regulaminu Zarząd Banku może bowiem podjąć w każdym momencie.

Argumentacja Banku dotycząca konieczności pisemnego powiadamiania konsumentów o zmianie regulaminu, co ma gwarantować należyłą ochronę praw konsumentów, pozostaje bez wpływu na uznanie kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień za tożsame z przywołanym postanowieniem wpisanym do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. O abuzywności tych postanowień zadecydowała okoliczność niewskazywania w umowie ważnych przyczyn stanowiących podstawę dla zmiany, a nie fakt niedoręczania zmienionej treści umowy.

Dzień 1 sierpnia 2011 r. należy uznać za datę zaniechania stosowania zarzucanej Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w Ciechanowie praktyki. Bank zastąpił w tym czasie wzorce umowne stanowiące podstawę dla sformułowania powyższego zarzutu nowymi wzorcami, które w swojej treści nie zawierają zakwestionowanych postanowień.

Ad I.3. sentencji decyzji

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w § 27 wzorca umownego zatytułowanego: *Umowa rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego* oraz w § 11 wzorca umownego o nazwie: *Umowa rachunku terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczkami oszczędnościowymi* stosował postanowienie o brzmieniu:

Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku.

W opinii Prezesa UOKiK, treść wskazanego powyżej postanowienia, jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 12 stycznia 2005 r., w sprawie o sygn. XVII AmC 13/04, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 397, o treści:

Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. Katowic.

W przywołanym wyroku SOKiK stwierdził, iż narzucanie sądu siedziby pozwanego jako sądu wyłącznie właściwego jest klauzulą abuzywną w świetle art. 358³ pkt 23 k.c. W przypadku, kiedy przedsiębiorca będzie dochodzić roszczeń powstałych z rozliczeń z umowy, kierując sprawę do sądu właściwego ze względu na miejsce siedziby przełamie właściwość ogólną sądu miejsca zamieszkania

konsumenta wynikającą z art. 27 § 1 k.p.c., co zdaniem Sądu, powodować może uciążliwość dla konsumenta, co z kolei stanowi istotę klauzuli abuzywnej określonej w art. 358³ pkt 23 k.c.

W opinii Prezesa Urzędu, treść postanowienia stosowanego przez Bank, pomimo literalnej rozbieżności, jest tożsama co do skutku i celu z zacytowanym postanowieniem wpisanym do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie, kierując sprawę przeciwko konsumentowi w zakresie *wszelkich sporów wynikłych z niniejszej umowy*, poprzez wskazanie sądu właściwego jako właściwego dla siedziby Banku również może przełamać właściwość ogólną sądu miejsca zamieszkania konsumenta wynikającą z art. 27 § 1 kodeksu postępowania cywilnego. Miejsce zamieszkania konsumenta nie musi się bowiem pokrywać z siedzibą Banku.

Odnosząc się do argumentu Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie dotyczącego zastosowania właściwości przemiennej w zakwestionowanym postanowieniu wskazać należy, iż *możliwość skorzystania przez powoda z właściwości przemiennej zależy od charakteru prawnego dochodzonego roszczenia lub istnienia określonego związku przedmiotu sprawy z obszarem właściwości innego sądu niż sąd właściwości ogólnej. Sąd właściwości przemiennej będzie zatem właściwy tylko wówczas, gdy dochodzenie przez powoda roszczenie będzie określonego rodzaju*². W swoich wyjaśnieniach Bank wskazał, iż postanowienie jest zgodne z art. 34 k.p.c., zgodnie z treścią którego powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. Nie sposób podzielić stanowiska Banku, iż miejscem wykonania umowy będzie zawsze siedziba Banku, podczas gdy Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie ma oddziały nie tylko w miejscowości, w której znajduje się siedziba³.

Dla spraw rozpoznawanych w trybie procesowym występują trzy rodzaje ustawowej właściwości miejscowej: właściwość ogólna, właściwość przemienna i właściwość wyłączna. Pierwsza ma charakter zasadniczy, pozostałe zaś stanowią wyjątek od właściwości ogólnej, mają więc charakter szczególny. Właściwość ogólna oparta jest na zasadzie, według której powództwo powinno być wytoczone w sądzie pozwanego (*actor sequitur forum rei*), która to zasada wynika z założenia, że skoro powód dochodzi ochrony sądowej, a ta czynność zależy od jego woli (zasada dyspozycyjności), przez co pozwany zostaje wciągnięty do procesu przymusowo, to ze swoim żądaniem powód powinien zwrócić się do sądu pozwanego⁴. Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie narusza tę zasadę, przełamuje właściwość ogólną sądu miejsca zamieszkania konsumenta podobnie jak postanowienie wpisane do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. W związku z czym, postanowienie stosowane przez Bank należy uznać za tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru.

Z dniem 1 sierpnia 2011 r. Bank zaprzestał stosowania we wzorcach umownych postanowienia o treści: *Wszelkie spory wynikłe z niniejszej Umowy rozstrzygają sądy powszechne właściwe dla siedziby Banku*, zatem datę tę należy uznać za dzień zaniechania stosowania przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie zarzucanej mu praktyki.

Ad I.4. i I.5.

Bank w § 54 ust. 3 wzorca umownego zatytułowanego: *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* stosował postanowienie o treści:

Pismo, o którym mowa w ust. 4 wysłane na ostatnio wskazany przez klienta adres jednorazowo awizowane przez Poczta uznaje się za doręczone,

² J. Klimkowicz (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I (Komentarz do art. 31 Kodeksu postępowania cywilnego punkt 2)*, Lex, 2011.

³ Por. <http://www.pbściechanow.pl/2,o-nas.html>.

⁴ J. Klimkowicz (w:) *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I (Komentarz do art. 27 Kodeksu postępowania cywilnego punkt 3 i 4)*, Lex, 2011.

a w § 33 ust. 2 wzorca umownego o nazwie: *Regulamin otwierania i prowadzenia rachunków terminowych lokat oszczędnościowych potwierdzonych książeczką oszczędnościową w Polskim Banku Spółdzielczym w Ciechanowie* stosował postanowienie o brzmieniu:

Zmiany, o których mowa w ust. 1 wysłane do Posiadacza jednorazowo awizowane przez Poczte uznaje się za doręczone.

Treść ww. postanowień, zdaniem Prezesa UOKiK, jest tożsama z treścią postanowienia, uznanego za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 15 lutego 2010 r., w sprawie o sygn. akt XVII AmC 741/09 do XVII AmC 747/09, wpisanego do rejestru niedozwolonych klauzul umownych pod numerem 1936, o treści:

Wszelka korespondencja pomiędzy Bankami a klientem odbywa się na adres do korespondencji ustalony w umowie i strony uważają ją za skutecznie doręczoną z chwilą jej (...) awizowania przez pocztę pod tym adresem.

Sąd w przywołanym wyroku stwierdził, iż tego rodzaju regulacje są niedopuszczalne poza procedurami sądowymi (art. 139 k.p.c.). Zastosowanie zatem doręczenia zastępczego w niniejszej sprawie narusza dobre obyczaje (wykorzystuje bowiem nieznaną obowiązuje przepisów przez przeciętnego konsumenta), czyli jest nierzetelne i nieuczciwe. Rażąco narusza interesy konsumenta, bowiem naraża konsumenta na możliwość nieotrzymania istotnych informacji dotyczących umowy i ponoszenia skutków braku wiedzy o tych informacjach.

W opinii Prezesa Urzędu, treść zacytowanych powyżej postanowień wykorzystywanych przez Bank, pomimo odmienności użytych sformułowań jest tożsama z postanowieniem wpisanym do rejestru niedozwolonych klauzul umownych. Porównywane postanowienia zakładają uznanie korespondencji za doręczoną pomimo faktu, iż konsument jej nie otrzymał. W obu przypadkach konsument nie miał możliwości zapoznać się z korespondencją wysłaną przez Bank, a tym samym narażony był na ponoszenie skutków jej nieotrzymania.

Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w toku postępowania podniósł, iż przywołane przez Prezesa Urzędu postanowienie z rejestru niedozwolonych klauzul umownych stanowi o wysyłaniu korespondencji na adres ustalony w umowie, niezależnie od tego czy klient nie podał nowych aktualnych adresów. Bank wskazał jednocześnie, iż postanowienia wykorzystywane przez Bank, w przeciwieństwie do postanowienia z rejestru, przewidywały uznanie za doręczoną korespondencję wysłaną na adres ostatnio wskazany przez konsumenta. W opinii Prezesa Urzędu, przedstawiony argument pozostaje bez wpływu na uznanie porównywanych klauzul za tożsame. Zwrócić należy uwagę, iż to nie kwestia dotycząca adresu, na jaki kierowana jest korespondencja zadecydowała o abuzywności klauzuli wpisanej do rejestru, a tym samym tych stosowanych przez Bank. Dla uznania postanowień za tożsame należy wykazać, iż cel i skutek porównywanych klauzul jest zbieżny. W przypadku klauzuli wpisanej do rejestru, jak również zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu postanowień, konsument ponosi skutki nieotrzymania kierowanej do niego korespondencji. Jednorazowe awizowanie korespondencji powoduje uznanie jej za doręczoną – zarówno w klauzuli wpisanej do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jak również w postanowieniach wykorzystywanych przez Bank. Tożsamość porównywanych klauzul, z uwagi na ich zbieżny cel i skutek, została zatem wykazana.

Dzień 1 sierpnia 2011 r. należy uznać za datę zaniechania stosowania zarzucanej Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w Ciechanowie praktyki. We wskazanej dacie Bank zastąpił wzorce umowne stanowiące podstawę dla postawienia powyższego zarzutu nowymi wzorcami, które w swojej treści nie zawierają zakwestionowanych postanowień.

Ad 3. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest również wykazanie, iż w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony lub zagrożony został zbiorowy interes konsumentów. Wskazać należy, iż ww. ustawa nie definiuje pojęcia *zbiorowy interes konsumentów*, a art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskazuje jedynie, iż nie jest nim suma

indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów.

W niniejszej sprawie bez wątplenia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami Banku. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy [vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07].

Zgodnie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu – jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy – wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, nakazującą zaniechanie jej stosowania. Z kolei w świetle art. 27 ust. 1 i 2 ww. ustawy, nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki; w przypadku takim Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Wobec złożonego przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie zobowiązania, o którym mowa w art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zwrócić należy uwagę na treść tego przepisu, zgodnie z którym, przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie przepisu art. 24 ww. ustawy, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia ww. naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań. Zaznaczyć należy, iż zgodnie z brzmieniem art. 28 ust. 1 ustawy złożenie przez przedsiębiorcę zobowiązania do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom przepisu art. 24 ustawy stwarza po stronie Prezesa UOKiK jedynie możliwość, a nie obowiązek przyjęcia takiego zobowiązania i wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ww. ustawy. Zwrócić należy uwagę, iż Bank wnioski o wydanie ww. decyzji złożył dopiero pismem z dnia 15 maja 2012 r., podczas gdy niniejsze postępowanie zostało wszczęte w dniu 30 grudnia 2011 r. Podkreślenia wymaga, iż Bank złożył zobowiązanie na etapie postępowania, kiedy to zebrany został już cały materiał dowodowy w sprawie i stwierdzenie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów nie wymagało prowadzenia dalszego postępowania dowodowego. Dodatkowo należy zauważyć, iż Bank w piśmie z dnia 10 stycznia 2012 r. nie podzielił stanowiska Prezesa Urzędu co do większości postawionych zarzutów. Wskazać należy, iż Prezes UOKiK rozważył wniosek Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie dotyczący wydania decyzji zobowiązującej, jednak ze względu na przedstawione powyżej okoliczności Prezes UOKiK uznał, iż w przedmiotowej sprawie nie jest zasadne wydanie decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Mając na uwadze, że zostały spełnione wszystkie przesłanki pozwalające uznać zachowanie przedsiębiorcy za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, jak również fakt zaprzestania ich stosowania, **orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.**

Ad II sentencji decyzji

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje Prezes UOKiK w ramach uznania administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ww. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Podkreślić należy, iż sankcja w postaci nałożenia kary może być na przedsiębiorcę nałożona jeżeli ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Bank w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej – profesjonalnego uczestnika obrotu rynkowego od którego oczekiwać należy dochowania należytej staranności – powinny być uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy wskazać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednak jednoznacznych dowodów wyrażnej intencji Banku naruszenia tych interesów. Zebrane wyjaśnienia i informacje mogą wskazywać na co najmniej nieumyślne działanie Polskiego Banku Spółdzielczego w Ciechanowie.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter naruszeń, które przypisano Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu w Ciechanowie, Prezes Urzędu uznał nałożenie kary pieniężnej za uzasadnione.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Bank w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny być uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Pamiętać jednak należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem kary pieniężnej jest fakt, iż Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie jako przedsiębiorca powinien mieć świadomość, że stosowanie klauzul uznanych za niedozwolone i wpisanych do rejestru niedozwolonych klauzul umownych, jest bezprawne. Bank winien zatem zdawać sobie sprawę z konieczności konstruowania wzorców umownych z uwzględnieniem przepisów art. 385¹ i nast. kodeksu cywilnego, jak również z potrzeby dostosowywania wykorzystywanych przez siebie wzorców umownych w taki sposób, by nie były tożsame z wpisami zamieszczanymi w rejestrze. Zauważyć przy tym należy, że rejestr postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone jest jawny, powszechnie dostępny, publikowany na stronie www.uokik.gov.pl. Abuzywność postanowień wpisanych do tego rejestru jest jednoznaczna, a zakaz stosowania w obrocie postanowień w nim zamieszczonych nie powinien budzić jakichkolwiek wątpliwości.

Przychód osiągnięty przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie w roku poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji w kwocie [...] zł (słownie: [...] złote) ustalono na podstawie złożonego przez Bank oświadczenia opartego o rachunek zysków i strat. Maksymalna wysokość kary mogła zatem wynieść [...] zł.

Oszacowanie wysokości kary przebiegało dwuetapowo. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał bowiem oceny wagi stwierdzonych naruszeń i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

W punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawę do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podczas ustalania wagi naruszeń stwierdzonych w punktach I.1. – I.5. sentencji decyzji Prezes Urzędu wziął pod uwagę, iż postanowienia stosowane przez Bank miały w zamiarze zmianę taryfy opłat i prowizji bez doręczania jej konsumentowi (punkt I.1. sentencji decyzji), przyznanie prawa dokonywania zmian regulaminu przez Bank bez wskazania ważnych przyczyn (punkt I.2. sentencji decyzji), narzucanie siedziby sądu pozwanego jako sądu wyłącznie właściwego (punkt I.3. sentencji decyzji), jak również jednostronną ocenę doręczenia korespondencji konsumentom (punkt I.4. i I.5. sentencji decyzji).

Należy jednocześnie wskazać, iż z uwagi na charakter naruszenia postanowienie wskazane w punkcie I.4. sentencji decyzji w kontekście wymiaru kary oceniane jest łącznie z postanowieniem z punktu I.5. sentencji decyzji.

Postanowienia niedozwolone, tożsame z wpisanymi do rejestru niedozwolonych klauzul umownych stosowane były przez Bank od dnia 2 sierpnia 2010 r. do dnia 31 lipca 2011 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikająca ze stosowania czterech postanowień niedozwolonych kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Bank w 2011 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na przedsiębiorcę za stwierdzone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Bank zaniechał stosowania zarzucanej mu praktyki jeszcze przez wszczęciem niniejszego postępowania. Uznano to za okoliczność łagodzącą dającą podstawę do **obniżenia kary o [...] %**, co pozwala na obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary o [...] %.

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na zmniejszenie uprzednio ustalonej kary o [...] %. W świetle powyższego za naruszenie stwierdzone w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości **81 251 zł** (słownie: osiemdziesiąt jeden tysięcy dwieście pięćdziesiąt jeden złotych), co stanowi [...] % przychodu osiągniętego w 2011 r. i [...] % kary maksymalnej.

W świetle powyższych okoliczności, w opinii Prezesa UOKiK, uznać należy, że kara pieniężna nałożona na Polski Bank Spółdzielczy w Ciechanowie jest adekwatna do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu nakładając niniejszą decyzją ww. karę pieniężną za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wziął pod uwagę, że kara ma: po pierwsze – charakter represyjny (nakładana jest za naruszenie ustawowych zakazów), po drugie – prewencyjny (ma zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nią, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa Urzędu – nadaje jej charakter dyscyplinujący (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt: III SK 31/04).

Zdaniem Prezesa UOKiK tak wymierzone kary spełnią zarówno rolę represyjną jako sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie nr:

NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Dyrektor
Delegatury UOKIK
w Warszawie
/podpis/

Otrzymuje: